

**ΑΡΧΑΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΘΟΥΚΥΔΙΔΗ**

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ ΟΛΟΡΟΥ ΑΙΜΟΥΣΙΟΣ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ

1. Να αναφέρετε ενδεικτικά ονόματα σπουδαίων ανδρών, που έζησαν την ίδια εποχή με το Θουκυδίδη και με τους οποίους γνωρίστηκε ο ιστορικός (μαζί με το όνομα να αναφέρετε και την ιδιότητά τους, π.χ. στρατηγός).
2. Ποιες συνέπειες είχε ο λοιμός στην πολιτική ζωή της Αθήνας;
3. Ποια ήταν η σχέση του Θουκυδίδη με τη Θράκη;
4. Να εξηγήσετε πώς σχετίζεται η εξορία του Θουκυδίδη με τη συγγραφή του έργου του.
5. Ποια στοιχεία από το έργο του μας επιτρέπουν να υποστηρίξουμε ότι ο Θουκυδίδης έζησε το τέλος του πολέμου;

Ερώτηση κλειστού τύπου

Να ελέγξετε αν το περιεχόμενο των προτάσεων που ακολουθούν είναι σωστό (Σ) ή λανθασμένο (Λ).

Ο Θουκυδίδης:

- α. ανήκε στην πολιτική παράταξη των δημοκρατικών
- β. περιέγραψε το λοιμό με βάση και την προσωπική του εμπειρία
- γ. με την εξορία του από την Αθήνα στερήθηκε πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την πολιτική ζωή της πόλης
- δ. θεωρεί ότι η ανάδειξη της Αθήνας σε ηγεμονική δύναμη οδήγησε στον πόλεμο
- ε. περιγράφει τον Πελοποννησιακό πόλεμο από την αρχή ως το τέλος του

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ - ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΚΑΙ ΙΔΕΕΣ

1. Ποια σχέση έχουν με την ιστορική έρευνα οι όροι εικότα, σημεία, τεκμήρια;
2. Ποιες θεωρεί ο Θουκυδίδης απαραίτητες προϋποθέσεις για τη συγκρότηση ενός ισχυρού κράτους;
3. Ποια στοιχεία αποκλείει από το υλικό του και γιατί;
4. Σε ποιο βασικό ερώτημα επιχειρεί να απαντήσει στο έργο του;
5. Σε ποια σημεία του έργου του εντοπίζεται κυρίως η παρουσίαση των αιτίων του πολέμου;
6. Πώς επηρεάζεται κατά τον Θουκυδίδη η συμπεριφορά των ανθρώπων από τον πόλεμο;
7. Πώς αντιμετωπίζει ο Θουκυδίδης το ρόλο των θεών και της τύχης στις ιστορικές εξελίξεις;
8. Ποια στοιχεία της προσωπικότητας του Περικλή ως πολιτικού ηγέτη εξαίρει ο ιστορικός;
9. Ποιο είναι το πρότυπο του πολίτη που προβάλλει ο Θουκυδίδης μέσα στο έργο του;
10. Ποια στοιχεία της αθηναϊκής πολιτείας υπογραμμίζει ο ιστορικός στο έργο του ως άξια θαυμασμού;

Ερώτηση κλειστού τύπου

Ποια από τα παρακάτω θέματα εντάσσονται στα ενδιαφέροντα του ιστορικού;

- Σημασία της κυριαρχίας στη θάλασσα για την ασφάλεια μιας πόλης.
- Ο ρόλος της τήρησης των ηθικών κανόνων για την αποτροπή του πολέμου
- Τα χαρίσματα του ικανού ηγέτη.
- Η εμπάθεια των δημαγωγών της Αθήνας εναντίον του Θουκυδίδη.

- Οι φρικαλεότητες του πολέμου.
- Η σύγκριση του χαρακτήρα των πρωταγωνιστών του πολέμου και από τις δύο παρατάξεις.
- Η ανάλυση των πολιτικών του απόψεων.
- Η διερεύνηση των αιτιών που συνέβαλαν στην ανάδειξη της Αθήνας σε ηγεμονική δύναμη.

ΜΕΘΟΔΟΣ

1. Ποιες πηγές ερευνήσε ο Θουκυδίδης για να είναι σίγουρος ότι καταγράφει με ακρίβεια τα γεγονότα στην ιστορία του;
2. Από όσες πληροφορίες συγκέντρωσε για τον Πελοποννησιακό πόλεμο ποιες αξιοποίησε και συμπεριέλαβε τελικά στο έργο του ο ιστορικός;
3. Ποια στοιχεία προσέχει ο ιστορικός να αποδώσει με όσο το δυνατό μεγαλύτερη πιστότητα στις δημηγορίες του;
4. Πώς προσδιορίζει το χρονικό σημείο της έκρηξης του Πελοποννησιακού πολέμου ο Θουκυδίδης;

Ερώτηση κλειστού τύπου

Ποιες από τις πληροφορίες που άκουσε ή συγκέντρωσε συμπεριέλαβε στην αφήγηση του Πελοποννησιακού πολέμου ο Θουκυδίδης; Να επιλέξετε τις σωστές απαντήσεις. (Υπάρχουν δυο σωστές απαντήσεις).

- Οτιδήποτε γενικά άκουγε ή μάθαινε σχετικό με κάποιο επεισόδιο του πολέμου.
- Αυτά που φανταζόταν ο ίδιος ότι θα μπορούσαν να έχουν συμβεί.
- Όσα στοιχεία γνώριζε ως αυτόπτης μάρτυρας.
- Όσα είχαν γράψει για τον ίδιο πόλεμο και άλλοι ιστορικοί λίγο πριν από αυτόν.
- Μόνο όσα διάβασε σε κρατικά έγγραφα.
- Αυτά που άκουσε από άλλους και για τα οποία είχε κάνει ο ίδιος επίπονη έρευνα.

Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ - Ο ΧΡΟΝΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΤΟΥ

1. Ποιες είναι οι εκτιμήσεις των μελετητών για το χρόνο συγγραφής του έργου του Θουκυδίδη; (Να αναφερθείτε στη διάρκεια της συγγραφής και στο χρόνο ολοκλήρωσής της).
2. Να αναφέρετε ποια είναι τα θέματα που διαπραγματεύεται εκτενώς στην ιστορία του ο Θουκυδίδης.
3. Ποια θέματα περιλαμβάνονται στο πρώτο βιβλίο των Ιστοριών του Θουκυδίδη;
4. Ποια γεγονότα εξετάζει ο ιστορικός στο πέμπτο βιβλίο του;
5. Μέχρι ποιο έτος του Πελοποννησιακού πολέμου φτάνει η ιστορική αφήγηση του Θουκυδίδη;
6. Ποια είναι τα τελευταία γεγονότα που παραθέτει ο ιστορικός;

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΥΦΟΣ

1. Σε ποια διάλεκτο της αρχαίας ελληνικής γράφει το έργο του ο ιστορικός; Να σημειώσετε ορισμένες χαρακτηριστικές γλωσσικές ιδιομορφίες.
2. Να αναφέρετε ορισμένες τυπικές εκφραστικές επιλογές του συγγραφέα που χαρακτηρίζουν το ύφος του Θουκυδίδη.
3. Να αναφέρετε ορισμένα χαρακτηριστικά του υψηλού λογοτεχνικού ύφους.
4. Τι είναι τα πάρισα και τα ομοιοτέλευτα;

Ερώτηση κλειστού τύπου

Στις ακόλουθες προτάσεις σημειώνονται ορισμένες γλωσσικές ιδιομορφίες που παρατηρούνται στο έργο του Θουκυδίδη. Να διαγράψετε το μέρος της πρότασης που δεν είναι σωστό.

Από τις γλωσσικές ιδιομορφίες του Θουκυδίδη είναι:

α. Στις προθέσεις:

η χρήση των τύπων ἐς, ξὺν - εἰς, σὺν

β. Στα ονόματα:

η χρήση ουδετέρου του επιθέτου π.χ τὸ εὐδαιμον

η χρήση αφηρημένων ουσιαστικών π.χ. ἡ εὐδαιμονία

γ. Στη δήλωση επιρρηματικής σημασίας:

η χρήση επιρρήματος π.χ. ὁμοίως

η χρήση ουδετέρου επιθέτου π.χ. ὁμοῖα

δ. Στα ρήματα:

η χρήση σύνθετων ρημάτων π.χ. - ἀνταγαγόμενοι

η χρήση απλών ρημάτων π.χ. ἀγαγόμενοι